

Daniel hacklai, law office   דניאל חקלאי, משרד עורכי-דין

משפט פלילי. צווארון לבן. דין משמעותי. ועדות חקירה. לשון הרע. פיצוי מהמשטרה

רחוב ברקוביץ' 4 (מגדל המוזיאון) בת"א. 4 Berkovich st. tel-aviv

טלפון: 0776935508. TEL 0776935508

פקס: 037311356. FAX 037311356

נייד: 0507426859. MOBILE 0507426859

hacklai10@gmail.com

hacklai@smile.net.il

1 באוגוסט

לכבוד

תת-ניצב עורך הדין אלעזר כהנא – היועץ המשפטי של משטרת ישראל (באמצעות מייל)

פנייה מטעם מחאת מתנדבי המשטרה נגד ההפיכה המשטרית: חופש

הביטוי של אזרחים כשאינם לובשים מדי משטרה בסוגיית בלימת הפיכת

מדינת ישראל מדמוקרטיה לדיקטטורה

בשם מרשי, מר ניב מרגלית וכן בשם מכלול החברים שמחאת מתנדבי משטרת ישראל נגד ההפיכה

המשטרית, אני מתכבד לפנות אליכם בדחיפות כדלקמן הן להימנעות מהדחת מתנדבים שמוחים

כאזרחים נגד ההפיכה המשטרית שעלולה להפוך את מדינת ישראל לדיקטטורה והן לביטול הדחות

שבוצעו זה מכבר:

1. מרשיי חוששים מאד מפני שינוי המשטר שמבקשת לחולל ממשלת ישראל. מדובר בניסיון לחולל הפיכה משטרית שפירושה הוא ביטול העצמאות השיפוטית וכן ביטול הפרדת הרשויות (ראו את נאומו של כבוד השופט בדימוס מ' מזוז בכנס "הארץ" שפורסם ביום 29 בינואר 2023).

2. מדובר בכוונה לריכוז כוח מוחלט בידי רשות אחת: הממשלה (שהיא הרשות המבצעת) או חזת במדינת ישראל בכוח עצום בהשוואה לממשלים במדינות דמוקרטיות אחרות מאחר שהיא נהנית משליטה בכנסת (שהיא הרשות המחוקקת) באמצעות הרוב הפרלמנטרי שלה, תוך שלא מתקיימת הפרדת רשויות של ממש בין השתיים. כעת מנסה הממשלה להשתלט גם על הרשות השופטת.
3. ההכרה היא בכך שקיימת סכנה מוחשית שמרחפת כל הזמן באוויר (ראו את מאמרו של **כבוד השופט בדימוס י' זמיר ביומון הארץ מיום 5 בינואר 2023**) שלפיה הרשות המבצעת, הרשות המחוקקת וכן הרשות השופטת יישלטו בצורה בלעדית בידי ראש ממשלה שהוא נאשם במשפט פלילי (במחיצת בני משפחתו שאיש לא בחר בהם) ובידי ממשלה שכל רכיביה מתנגדים בתוקף לכינון חוקה דמוקרטית שמשריינת הגנה קבועה ונצחית על זכויות האדם האוניברסליות, שמבטיחה הפרדת רשויות, שמבצרת את העצמאות השיפוטית, שמעגנת את הזכות לשוויון כזכות יסוד חוקתית כתובה ושמבטיחה שלא ניתן יהיה לפגוע בזכויות אדם ואזרח ברוב פרלמנטרי מקרי ללא ביקורת שיפוטית אפקטיבית.
4. מדובר אפוא באזרחי מדינת ישראל שחוששים הן מפני דיקטטורה והן מפני העדר יכולת הגנה אפקטיבית על זכויות האדם והאזרח שגם כך אינה בבחינת הגנה יציבה וחזקה דיה במדינת ישראל משוללת החוקה הדמוקרטית (לרבות העדר עיגון כתוב ומכוון של זכויות יסוד כדוגמת חופש הביטוי, חירות ההפגנה, חופש העיתונות, חופש התנועה, חופש המצפון והזכות לשוויון שאינן מצויות מפורשות במסגרת חוק היסוד: כבוד האדם וחירותו אלא נגזרות מפרשנותו של בית המשפט העליון לחוק יסוד זה).
5. החשש האנושי, המובן והעמוק הוליד מכלול הפגנות ענק ברחבי מדינת ישראל. זאת הן בת"א (מחאת רחוב קפלן), הן בירושלים, הן בחיפה והן במוקדים רבים נוספים.
6. במקביל להפגנות הענק, פורסמו גם גילויי דעת נגד ההפיכה המשטרית מטעם גורמי כלכלה, משפט חוקתי, מדע המדינה, סוציולוגיה, היסטוריה, מדע, טכנולוגיה, רפואה, בריאות הנפש, חוקרים בתחום מדעי היהדות, חוקרים בתחום מדעי המחשב, חוקרים בתחומי מדע מגוונים לרבות זוכי פרס נובל וכן מטעם אנשי ספרות, תרבות ואמנות.
7. הן הפגנות הענק, הן גילויי הדעת, הן מגוון מחאות נוספות ומבוזרות יותר והן צעדי מחאה נוספים ודרמטיים מטעם קבוצות רבות וכן מטעם מגזרים רבים (מאנשי חברות ההייטק ועד עורכי-דין, ממחאת החלוקים הלבנים ועד מחאת הגלימות השחורות, ממחאת מטה בריאות הנפש במאבק ועד ארגונים שפועלים למען שוויון זכויות לנשים, מארגונים שפועלים למען שוויון זכויות ללהט"ב ועד גופים שונים שפועלים למען שוויון זכויות לאזרחים הערבים) - כל אלו העניקו רוח גבית לניסוח עצומות מטעם שופטי בית המשפט העליון בעבר, היועצים המשפטיים לממשלה ופרקליטי המדינה בעבר, משפטנים בכירים נוספים מהאקדמיה, שופטות ושופטים בדימוס מכל הערכאות, גורמי כלכלה בכירים מהעולם כולו ואפילו כלכלנים בכירים בעבר בשירות המדינה לרבות מי שהיו נגידי בנק ישראל.
8. כולם הביעו חשש עצום מפני ההפיכה המשטרית שתהפוך את מדינת ישראל לדיקטטורה.
9. כמו כן החלה להתפתח מחאה עצומה מצד אנשי צבא בכירים, אנשי משטרה בכירים, אנשי שב"כ ומוסד בכירים - כולם בדימוס - וכן מטעם גורמים חשובים המשרתים במערך המילואים בצבא ההגנה לישראל: טייסי קרב, טייסי תובלה, אנשי חטיבת הקומנדו (היחידות המיוחדות), אנשי מערך המבצעים המיוחדים, אנשי חיל המודיעין ובראשם אנשי מערך הסייבר ההתקפי ועוד.

10. הדברים ידועים אך הרחבנו מעט כדי להבהיר שלאורך החודשים האחרונים הפכו חופש הביטוי וכן חירות ההפגנה לתשתית המוצקה של המחאה הדמוקרטית מטעם מיליוני אזרחי מדינת ישראל שחוששים מפני הפיכה משטרית שתביא לריסוק המשטר הדמוקרטי (בעל הלכויות הרבות במדינת ישראל בשל מגוון סיבות) ותוליד דיקטטורה מובהקת שבה לא תהיה עוד כל הגנה אפקטיבית על זכויות האדם.

11. במסגרת כל אלו יש להדגיש במיוחד את כינונה של עמותת "אחים לנשק" שטומנת בחובה אלפי ישראלים וישראליות שמשרתים במסגרת מערך המילואים של צה"ל. הללו מבהירים שוב ושוב שהם מתנגדים בצורה נחרצת להפיכה המשטרית. הללו נוטלים חלק במחאות תוך שהם לבושים בחולצות שעליהן כתוב "אחים לנשק". הללו מופיעים בדיונים בוועדות הכנסת בנדון, מתייצבים לדיונים באולפני החדשות בנדון, מצטלמים לערוצי התקשורת כשהם לבושים בחולצות הללו, מפרסמים מאמרים, חותמים על עצומות ומבטאים את המחאה האדירה מטעמם הן כאזרחי מדינת ישראל והן כמי שאינם מוכנים עוד להמשיך להתנדב (במסגרת תפקידים התנדבותיים) במערך המילואים של צה"ל עד לגניזת חקיקת ההפיכה המשטרית במלואה.

12. בית המשפט העליון עמד שוב ושוב על חשיבות חופש הביטוי וכן על חשיבות חירות ההפגנה שהיא נגזרת מרכזית של חופש הביטוי (בג"צ 1983/17 מני נפתלי ואחרים נגד היועץ המשפטי לממשלה ואחרים במסגרת פסק דינו מאפריל 2017 (ההרכב בראשות השופט י' דנציגר (בדימוס) שהוא שופט, איש אקדמיה ופרקליט בכיר בעברו שבעצמו נטל חלק במחאה ההמונית לצד שופטים אחרים בדימוס של בית המשפט העליון כדוגמת א' רובינשטיין וכן א' פרוקצ'יה) והוא אף ביטל את חובת קבלת רישיון מטעם המשטרה לצורך עריכת הפגנות (בג"צ 6536/2017 בפרשת התנועה לאיכות השלטון ואחרים נגד היועץ המשפטי לממשלה ואחרים במסגרתו הודגש מעמדן החוקתי המיוחד של חופש הביטוי וחירות ההפגנה).

13. אכן, חשיבות חופש הביטוי בכלל וחשיבות חופש הביטוי הפוליטי בפרט מצויים בתשתית המשטר הדמוקרטי. מדובר כמובן בזכויות יסוד חוקתיות שלא ניתן לקיים משטר דמוקרטי ללא שמירה מוקפדת עליהן. עם זאת, שום זכות יסוד חוקתית אינה מוחלטת. לעתים ישנה התנגשות בין זכות יסוד חוקתית אחת לזכות יסוד חוקתית אחרת. לעתים ישנה התנגשות בין זכות יסוד חוקתית פלונית לבין אינטרס ציבורי רב-עוצמה. במקרים הללו יש צורך לאזן בצורה ראויה בין הזכויות לבין עצמן או בין הזכויות לבין האינטרסים הציבוריים רבי-העוצמה.

14. אינטרס ציבורי רב-עוצמה טמון בחובה לשמור את משטרת ישראל במתחם המקצועי, תוך הימנעות מעירוב במסגרת הוויכוחים הפוליטיים. האיזון בין חופש הביטוי לבין החובה לשמור על המשטרה מחוץ לוויכוח הפוליטי מופר שוב ושוב בידי השר לביטחון לאומי שלוחץ כל הזמן על קצינים בכירים להתיישר לצד עמדתו (עד כדי החלטת מפקד משטרת מחוז ת"א, ניצב עמי אשד, לפרוש מהמשטרה תוך שהוא נואם בכנות ומתאר את הלחצים הפוליטיים עליו להפעיל אלימות בלתי חוקית). איזון זה מתערער לא אחת בידי המשטרה במכלול אירועים שאנו מתעדים ואף שולחים אליכם מכתבים בעטיים.

15. עם זאת, ברור שמחאת מתנדבי המשטרה נגד ההפיכה המשטרית, אינה מבקשת להיות שותפה להפרה בוטה זו של האיזון הראוי.

16. מחאת מתנדבי המשטרה בכלל ומרשי, ניב מרגלית בפרט, עומדים בתבחיני פקודות המטה הארצי בנדון. אכן, מדובר בפקודה מתחום המשמעת שמספרה הוא 06.02.12 והיא נחשבת לפקודה שחוסה תחת הפרק משמעת במסגרת תת-הפרק הגבלות ואיסורים. שם הפקודה הוא התנהלות של שוטרים במרחב הרשתי (כלומר: ברשת החברתית).

17. כך למשל מגדירה פקודה זו את המילה "שוטר":

"1. א. "שוטר" – לרבות שוטר בשירות חובה במשטרה, שוטר במילואים במשטרה בשירות פעיל ולרבות מתנדב משמר אזרחי בעת מילוי תפקיד".

18. הנה כי כן, שוטר הוא מי שמשרת במסגרת המערך הסדיר לצד מי שמגויס למערך המילואים של משטרת ישראל אך ורק כשהוא מצוי בשירות פעיל וכן לצד מתנדבי המשמר האזרחי אך ורק בשעת מילוי תפקידם.

19. סעיף 3(א)(1) לפקודה זו מבהיר כי חל איסור על שוטר להביע "במרחב הרשתי הציבורי עמדה מדינית או תמיכה בדמויות פוליטיות או מפלגות או יביע הסתייגות מהם".

20. פרשנות לשונית ותכליתית של הפקודה מלמדת כי בעת שהמתנדב לובש מדים, כלומר מצוי במהלך שירותו – הוא מנוע מהבעת דעה פוליטית. אך לא ניתן לאסור עליו לעשות כן כאזרח. כלומר: בזמן שבו הוא אינו משרת במשטרה במסגרת התנדבותו.

21. לכאורה, יכולה משטרת ישראל לטעון כי גריעת מרשי מהשירות וכן הלחצים המופעלים על חברי מחאת מתנדבי המשטרה, אינם ממוקדים במעשיהם, בפועלם ובהתבטאויותיהם כאזרחים בשעות בהן אינם מתנדבים במסגרת מערך המשמר האזרחי. אלא שבנקודה זו חשוב להטעים את הדברים הבאים.

22. לא מדובר בהתארגנות מחאה או בהתבטאויות שממוקדות בעמדה מדינית כלשהי או בתמיכה בדמויות פוליטיות או בתמיכה במפלגות או בהבעת הסתייגות ממפלגה פלונית.

23. מדובר אך ורק במחאה על עצם הניסיון המבעית לחולל הפיכה משטרית. מדובר במחאה שממוקדת בהגנה על המשטר הדמוקרטי, המנהל התקין, טוהר המידות וזכויות האדם.

24. אכן, לא מדובר עוד בוויכוח פוליטי שממוקד בהיבט מדיני כלשהו, בהיבט כלכלי כלשהו, בשסע חברתי כלשהו או בכל נושא אחר מהתחום הפוליטי או המפלגתי המובהק.

25. מדובר בחובה להכריע האם מדינת ישראל תהיה בעלת משטר דמוקרטי או שמא בעלת משטר טוטליטרי. ההכרעה בדבר השאלה אם מדובר בדמוקרטיה או בדיקטטורה, אינה פוליטית. מדובר בהכרעה מוסרית וציבורית בדבר אופיו של המשטר במדינת ישראל. ומאחר שמשטרת ישראל מחויבת לשמור על המשטר הדמוקרטי, טוהר המידות, המנהל התקין וזכויות האדם תוך אכיפה שוויונית כלפי כל אזרחי מדינת ישראל (וזאת בניגוד להצהרותיו הכוזבות של השר לביטחון לאומי שטוען כי האכיפה אינה שוויונית, תוך שהוא אוחד בתפיסת עולם מבעיתה שלפיה אזרח ערבי אינו שווה ערך לאזרח יהודי).

26. לאור הכתוב לעיל, ברור שאין מקום לגרוע מתנדב שמעוניין להישאר במסגרת משטרת ישראל אם הוא מחליט להשתתף בהפגנות נגד ההפיכה המשטרית כאזרח וגם אם הוא מחליט ליטול חלק במחאת מתנדבי משטרת ישראל נגד ההפיכה המשטרית.

27. זאת ועוד: מחאת מתנדבי משטרת ישראל אינה שונה במהותה ממחאת "אחים לנשק" דלעיל. אלא שבניגוד למחאה ההיא שכוללת טייסים, נווטים, אני מערך פיקוח בחיל האוויר, אנשי מערך סייבר בתחומי ההגנה וההתקפה, אנשי אגף המודיעין ואנשי מערך המבצעים המיוחדים לרבות לוחמי וקציני יחידות הקומנדו אשר מסרבים להתנדב כל עוד מבוצעת ההפיכה המשטרית – כאן מדובר במקרה בו המתנדבים מבקשים להמשיך להתנדב במסגרת משטרת ישראל תוך הבעת ביקורת לגיטימית על הניסיון לכוון הפיכה משטרית.

28. לצערנו, פורסם היום כי שוטר שהביע תמיכה במחאת מתנדבי המשטרה וביקר את תפקודו של השר לביטחון לאומי - זומן לשימוע. מדובר במר ליאור ליפשיץ. מדובר בפרקטיקה של השתקה שמקובלת במשטרים טוטליטריים ולא במדינה דמוקרטית. במקביל, למרבה הצער, איש לא נקט בפעולה כלשהי נגד שוטר שהגיב בצורה אלימה מילולית לפרסום מטעם מפגינה נגד ההפיכה המשטרית כי נפלה קורבן לאלימות מצד אנשי משטרה.

29. מדובר אפוא הן בפגיעה אנושה בחופש הביטוי, הן בפיתוח פרקטיקה של השתקה, הן בהגדרת מחאה נגד ההפיכה המשטרית כמחאה פוליטית במובן המפלגתי והן בניסיון מטריד להתיישר לצדה של מדיניות אלימה ופשיסטית מטעמו של שר כושל שמפעיל על משטרת ישראל לחצים בלתי נסבלים – אך אין להיכנע להם.

30. לתשובתכם המנומקת נודה.

בברכה,

דניאל חקלאי, עורך דין.